

OBS! Ersätter Aktuellt nr 5-2004

Utmärkning av personal och utrustning

För att öka säkerheten för räddningspersonalen vid olycksplatser och underlätta samarbetet vid insatser inför enhetliga varselkläder. Kläderna ska tydligt signalera vem som gör vad på en olycksplats.

Det är Räddningsverket, Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Vägverket som har arbetat fram rekommendationer till hur varselkläderna för olika kategorier insatspersonal bör se ut.

I detta Aktuellt beskriver Räddningsverket varselkläderna för räddningstjänst-, polis- och sjukvårdspersonal.

Skisser och beskrivningar på olika varselvästar och hjälmar bifogas. För att underlätta arbetet med inköp av varselkläder bifogas även en teknisk beskrivning.

Kommunal räddningstjänst

Räddningsledaren

Räddningsledaren bör markeras med ett schackmönstrat hjälmöverdrag, eller målat direkt på hjälmen, i röd-vitt eller röd-silver. Räddningsledaren bör bära en gul väst med texten "RÄDDNINGSLIDARE" på röd botten.

Skadeplatschef

När räddningsledaren inte utövar den direkta ledningen på en skadeplats kan räddningsledaren utse en skadeplatschef som ansvarar för den direkta ledningen.

Skadeplatschefen bör markeras med ett schackmönstrat hjälmöverdrag, eller målat direkt på hjälmen, i röd-vitt eller röd-silver. Skadeplatschefen bör bära en gul väst med texten "SKADEPLATSCHEF" på röd botten.

Obs! Endast en person på skadeplatsen bör bära röd-vit schackmönstrad hjälm.

Övrig räddningspersonal

Personal som tjänstgör som befäl i kommunal räddningstjänst bör bära gul hjälm.

Övrig personal i kommunal räddningstjänst bör bära vit hjälm.

Samtliga "övrig personal" bör bära en gul väst med texten "RÄDDNING" på röd botten.

Markering av ledningsplats

Ledningsplats för den direkta ledningen bör markeras med en skylt eller kon som är schackmönstrad röd-vit, alternativt röd-silver om reflex används.

Markering av ledningsplats bör belysas under mörker.

Märkning av fordon, materiel och båtar

För att underlätta samverkan med övriga räddningstjänstorgan bör radioanropsnumret finnas på både fordonens sidor och tak. Anropsnumret ska bestå av fem siffror. Länsbokstav ska däremot inte anges. De två första siffrorna kan placeras framför eventuell takbåge (blåljus-ramp) och övriga siffror bakom takbågen. Siffrorna ska vara vita eller svarta för bästa kontrast mot underlaget samt vara utförda i icke-reflekerande material. Typsnittet Helvetica Medium med nominell höjd 450 mm rekommenderas. Höjden anpassas till den tillgängliga takytan på fordonet.

På sidor rekommenderas texthöjden >200 mm.

Båtar och annan materiel med radioutrustning bör också markeras med radioanropsnummer.

Statlig räddningstjänst

Miljöräddningstjänst till sjöss

Vid miljöräddningstjänst till sjöss utses alltid ansvarigt befäl för skadeplatsen. Detta befäl lyder direkt under räddningsledaren och kallas "On Scene Commander" (OSC). Denna markeras med ljusblå-vit schackmönstrad väst med texten "OSC KUSTBEVAKNINGEN".

Sjö- och flygräddningstjänst

Räddningsledaren för sjöräddningstjänst befinner sig på Maritime Rescue Co-ordination Centre (MRCC).

Räddningsledaren för flygräddningstjänst befinner sig på Aeronautical Rescue Co-ordination Centre (ARCC).

Dessa räddningsledare är inte särskilt markerade.

Fjällräddningstjänst och efterforskning av försvunna personer i andra fall

Polisen är räddningstjänstansvarig myndighet för fjällräddning och efterforskning av försvunna personer i andra fall. Polischefen eller den som polischefen utser är räddningsledare.

Polisinsatschefen som är underställd räddningsledaren leder verksamheten på fältet. Polisinsatschefen ska bära en gul väst med texten "POLISINSATSCHEF" på blå botten.

Övrig polispersonal ska bära en gul väst med texten "POLIS" på blå botten.

Räddningstjänst vid kärnteknisk olycka

Räddningsledningen befinner sig på länsstyrelsens ledningsplats och är inte särskilt markerad

Sjukvårdspersonal

Sjukvårdsledare

Sjukvårdsledaren bör markeras med ett schackmönstrat hjälmöverdrag, alternativt målat direkt på hjälmen, i grön-vitt eller grönt-silver. Sjukvårdsledaren bör bära en gul väst med texten "SJUKVÅRDSLEDARE" på grön botten.

Medicinskt ansvarig

Medicinskt ansvarig bör markeras med ett hjälmöverdrag, alternativt målat direkt på hjälmen, i grön färg. Medicinskt ansvarig bör bära en gul väst med texten "MEDICINSKT ANSVARIG" på grön botten.

Övrig sjukvårdspersonal

Samtliga vårdutförare bör bära en gul väst med text motsvarande respektive kompetens på grön botten.

Kontaktperson vid Räddningsverket

Anders Wiik, Avdelning för stöd till räddningsinsatser

Telefon: direkt 054-13 52 16, växel 054-13 50 00

e-post: anders.wiik@srv.se

Tidigare nummer av Aktuellt från Räddningsverket under 2004

- Nr 1-04 Sotningsverksamheten enligt bestämmelserna i lagen och förordningen om skydd mot olyckor
- Nr 2-04 Tillsyn av brandskyddet enligt lagen om skydd mot olyckor
- Nr 3-04 Eldnings utomhus
- Nr 4-04 Informationssystem – Brandrisk skog och mark 2004
- Nr 5-04 Utmärkning av personal och utrustning, **Obs! Ersätts av Nr 7-04**
- Nr 6-04 Stöd vid rekrytering och anställning av deltidsanställd räddningstjänstpersonal

Rekommendationer för varselkläder på skadeplats

Dessa rekommendationer har tagits fram för att underlätta samverkan och samordning på skadeplats mellan polis, kommunal räddningstjänst och hälso- och sjukvård inom och mellan län, kommuner och landsting.

För att underlätta arbetet i skadeområdet är det av stor vikt att tydligt kunna urskilja vem som gör vad och vilka resurser man har till sitt förfogande. För att särskilja olika funktioner används skilda utmärkningar. Detta underlättar samverkan mellan olika organisationer vid olycka när personal från olika insatsstyrkor deltar.

Flera arbeten pågår för att få en enad syn (standard) inom Europa på utmärkning av personal från hälso- och sjukvård, räddningstjänst och polis. För närvarande finns ingen standard utan det är upp till varje medlemsland att utfärda nationella riktlinjer och rekommendationer i väntan på en eventuell europastandard. Nedan presenteras den svenska versionen av dessa.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3) skall sådan användas när risken inte kan undvikas eller begränsas tillräckligt mycket genom allmänna tekniska skyddsåtgärder eller arbetsorganisatoriska åtgärder. Enligt arbetsmiljölagen skall arbetsgivaren tillhandahålla skyddsutrustning och arbetstagen är skyldig att bära denna.

Varselkläder är sådan personlig skyddsutrustning som skall öka upptäckbarheten av personer som uppehåller sig i skadeområde. Exempel på sådana kläder är varselväst, overall, jacka, byxa eller regnställ, alla med reflekterande och fluorescerande fält. För att förstärka synbarheten i mörker eller vid begränsad sikt på grund av väderförhållanden, bör byxor med lågt sittande reflexer användas. Om varselkläder är smutsiga eller felaktigt tvättade försämras synbarheten markant.

För polis, hälso- och sjukvård och kommunal räddningstjänst innebär detta att varselkläder skall uppfylla kraven i EN 471 lägst klass 2 – Skyddskläder med god synbarhet. För räddningstjänst bör även flamskyddskraven i EN 533, Skyddskläder – Skydd mot hetta och flamma – Material och materialkombinationer för begränsad flamspridning, uppfyllas.

För att uppnå efterstavad samordning är det viktigt att den fluorescerande färgen är gul.

En samverkansgrupp med representanter från Räddningsverket, Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Vägverket har utarbetat rekommendationer för varselvästar och hjälmutmärkning med en gemensam profil för kommunal räddningstjänst, polis och hälso- och sjukvård. Förutom att kraven enligt ovan uppfylls har västarna ett fält på bröst och rygg som med färg och text visar tillhörighet och funktion. För kommunal räddningstjänst är färgen röd, för hälso- och sjukvård är färgen grön och för polisen är färgen blå. Ledningspersonal utmärks med ett schackrutigt mönster i respektive organisations färg.

Övriga kategorier på skadeplats, som till exempel media, bilbärgare, teknisk/administrativ personal, rekommenderas att bära fluorescerande orange västar med textfält som anger deras roll samt har utformning som tydligt avviker från insatspersonal.

Kontakta oss gärna om du har frågor om varselkläder

Birgitta Carlsson	Arbetsmiljöverket	08-730 94 83
Sara Strömberg	Rikspolisstyrelsen	08-401 95 59
Anders Wiik	Räddningsverket	054-13 52 16
Sylvia Myrsell	Socialstyrelsen	08-555 532 26
Tommy Bäckström	Vägverket	0243-752 93

POLIS

RÄDDNING

SJUKVÅRD

SKADEPLATS
CHEF

LÄKARE
AMBSJV.

Varselkläder – Teknisk beskrivning

Den tekniska beskrivningen är tänkt att vara en hjälp och utgöra ett underlag vid upphandling av varselkläder för insatspersonal.

Varselkläder skall vara CE märkta, samt uppfylla kraven och vara märkta enligt standard EN 471 – Skyddskläder med god synbarhet (varselklädsel).

Varselvästar tillverkas i gult fluorescerande material. På västens nedre del finns två reflexband runt om. Hängslereflex går ned till det översta vågräta reflexbandet. Tvättkrav: 50 gånger i 60°C. För räddningspersonal bör även normen EN 533, Index 1 uppfyllas. För dessa plagg gäller tvättkravet: 12 gånger i 40°C.

På bröst och rygg monteras textila fält för funktionsbeteckning med reflekterande transfertryck i silver eller vitt, fältets färg och typsnitt enligt respektive organisations anvisningar. Rekommenderat färdigt mått och placering av textfältet: Höjd 120-160 mm. Bredden på textfältet ska vara till hängslens innerkant när dessa är schackrutiga och till ytterkant när de är enfärgade. Textfältet på framsidan placeras jämsides med dragkedjans övre del, och på baksidan centrerad mitt bak väl synligt (ej dolt av huva eller dylikt).

POLIS: BLÅ – enligt polisens föreskrifter

RÄDDNING: RÖD – enligt svensk standard SS 01 91 00

Färgkod NCS S 1080-R

Typsnitt ARIAL NARROW BOLD – VERSALER

SJUKVÅRD: GRÖN - enligt svensk standard SS 01 91 00

Färgkod NCS S 4050 –B90G

Typsnitt ARIAL NARROW BOLD – VERSALER

Storleken på texten anpassas optimalt till det textila fältets storlek.

Varselväst tillverkas enligt EN 471, klass 2 och ovanstående beskrivning.

Varselväst för ledningspersonal har lika utförande och modell som ovanstående med tillägg att hängslereflexerna har tryck med rutor om 25 x 25 mm enligt respektive organisations färg och skiss. Det textila fältet på varselväst för polisens ledningspersonal skall dessutom omges med horisontella band av samma slag och storlek som hängslet.

Varseljacka tillverkas enligt standard EN 471, klass 3. Varseljacka har lika utförande och modell som varselväst och dessutom två reflexband på vardera ärmen. Om annan färg än fluorescerande gult används till ärmarna bör detta vara i respektive organisations färg såsom det textila fältet för funktionsbeteckning.

Hjälmöverdrag för ledningspersonal inom kommunal räddningstjänst och hälso- och sjukvård ska ha reflekterande rutor i silver eller vitt om 40 x 40 mm runt om överdraget i två rader, enligt respektive organisations färg och skiss.

Krav på leverantör: Certifikat som dokumenterar att nedanstående krav uppfylls

SS-EN 471 klass 2 – aktuell modell/produkt

SS-EN 533, index 1 – för räddningstjänst